Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 26. septembra 2024*

„Odvolanie – Štátna pomoc – Schéma pomoci, ktorú Spolková republika Nemecko poskytla veľkým odberateľom elektrickej energie – Oslobodenie od sieťových poplatkov za roky 2012 – 2013 – Rozhodnutie vyhlasujúce schému pomoci za nezlučiteľnú s vnútorným trhom – Žaloba o neplatnosť – Lehota na podanie žaloby – Prípustnosť – Článok 107 ods. 1 ZFEÚ – Pojem ‚štátna pomoc' – Štátne prostriedky – Parafiškálny poplatok alebo iné povinné poplatky"

V spojených veciach C-795/21 P a C-796/21 P,

ktorých predmetom sú dve odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 16. decembra 2021,

WEPA Hygieneprodukte GmbH, so sídlom v Arnsbergu (Nemecko),

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, predtým Wepa Leuna a Wepa Papierfabrik Sachsen, so sídlom v Arnsbergu,

v zastúpení: H. Janssen, D. Salm a A. Vallone, Rechtsanwälte,

odvolateľky vo veci C-795/21 P,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: K. Herrmann, C. Kovács a T. Maxian Rusche, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci H. Heinrich, Rechtsanwalt,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

vedľajšia účastníčka v prvostupňovom konaní,

a

Spolková republika Nemecko, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

odvolateľka vo veci C-796/21 P,

* Jazyk konania: nemčina.

ďalší účastníci konania:

WEPA Hygieneprodukte GmbH, so sídlom v Arnsbergu,

WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, predtým Wepa Leuna a Wepa Papierfabrik Sachsen, so sídlom v Arnsbergu,

v zastúpení: H. Janssen, D. Salm a A. Vallone, Rechtsanwälte,

žalobkyne v prvostupňovom konaní,

Európska komisia, v zastúpení: K. Herrmann, C. Kovács a T. Maxian Rusche, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory K. Jürimäe (spravodajkyňa), predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu tretej komory, sudcovia N. Piçarra, N. Jääskinen a M. Gavalec,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. júna 2023,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky 9. novembra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojím odvolaním vo veci C-795/21 P sa spoločnosti WEPA Hygieneprodukte GmbH, ako aj WEPA Deutschland GmbH & Co. KG (ďalej len spoločne „spoločnosti WEPA“) domáhajú zrušenia rozsudku Všeobecného súdu Európskej únie zo 6. októbra 2021, Wepa Hygieneprodukte a i./Komisia (T-238/19, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2021:648), ktorým Všeobecný súd zamietol ich žalobu, ktorou sa domáhali zrušenia rozhodnutia Komisie (EÚ) 2019/56 z 28. mája 2018 o schéme pomoci SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN) uplatnenej Nemeckom pre odberateľov základného zaťaženia podľa paragrafu 19 StromNEV (Ú. v. EÚ L 14, 2019, s. 1, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

2 Svojím odvolaním vo veci C-796/21 P Spolková republika Nemecko navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku.

3 Európska komisia svojimi vzájomnými odvolaniami podanými v každej z vecí C-795/21 P a C-796/21 P navrhuje tiež zrušenie napadnutého rozsudku.

Právny rámec

4 V odôvodnení 39 nariadenia Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 [ZFEÚ] (Ú. v. EÚ L 248, 2015, s. 9) sa uvádza:

„V záujme transparentnosti a právnej istoty je vhodné poskytovať informácie verejnosti o rozhodnutiach Komisie, pričom je súčasne vhodné zachovávanie princípu, že rozhodnutia v prípadoch štátnej pomoci sa zasielajú dotknutému členskému štátu. Je preto vhodné zverejniť všetky rozhodnutia, ktoré by mohli ovplyvniť záujmy zainteresovaných strán buď v plnej, alebo sumárnej forme, alebo sprístupniť kópie takých rozhodnutí zainteresovaným stranám, ak tieto neboli zverejnené alebo ak neboli zverejnené celé.“

5 Článok 1 písm. h) tohto nariadenia stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia platia nasledujúce vymedzenia pojmov:

…

h) ‚zainteresovaná strana‘ je akýkoľvek členský štát a akákoľvek osoba, podnik alebo združenie podnikov, ktorých záujmy by mohli byť ovplyvnené poskytnutím pomoci, najmä príjemca pomoci, konkurujúce si podniky a obchodné združenia.“

6 Článok 32 uvedeného nariadenia, nazvaný „Uverejnenie rozhodnutí“, v odseku 3 stanovuje:

„Komisia uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie* rozhodnutia, ktoré prijala podľa článku 8 ods. 1 a 2 a článku 9.“

Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

7 Okolnosti predchádzajúce sporu, ktoré sa uvádzajú v bodoch 1 až 22 napadnutého rozsudku, možno zhrnúť takto.

O sporných legislatívnych a regulačných opatreniach

O systéme sieťových poplatkov pred zavedením sporných opatrení

8 Ustanovenie § 21 Energiewirtschaftsgesetz (zákon o ochrane dodávok energie) v znení Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (zákon o revízii predpisov v oblasti energetiky) z 26. júla 2011 (BGBl. 2011 I, s. 1554), ale pred novelizáciou uskutočnenou prostredníctvom Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (zákon o rozvoji trhu s elektrickou energiou) z 26. júla 2016 (BGBl. 2016 I, s. 1786) (ďalej len „EnWG 2011“) stanovoval okrem iného to, že sieťové poplatky musia byť primerané, nediskriminačné, transparentné a musia vychádzať z nákladov na efektívnu prevádzku siete.

9 Ustanovenie § 24 EnWG z roku 2011 poverovalo nemeckú spolkovú vládu, aby jednak predpisom stanovila všeobecnú metodiku výpočtu sieťových poplatkov a jednak určila, v ktorých prípadoch netypického používania sústavy možno schváliť alebo zakázať individuálne sieťové poplatky a za akých podmienok tak môže regulačný orgán urobiť.

10 Ustanovenie § 17 Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nariadenie o sieťových poplatkoch pre elektrické sústavy) z 25. júla 2005 (BGBl. 2005 I, s. 2225, ďalej len „StromNEV 2005“) vymedzuje metódu výpočtu, ktorú majú prevádzkovatelia sústavy používať na určovanie všeobecných poplatkov. Výpočet sa uskutočňuje v dvoch krokoch, ktoré pozostávajú v tom, že sa najprv zisťujú jednotlivé prvky ročných nákladov všetkých sústav a potom sa vypočítajú všeobecné poplatky na základe celkových ročných nákladov sústav.

11 Pri stanovovaní všeobecných poplatkov sa zohľadňujú tieto dva prvky, a to „funkcia simultánnosti“, ktorá vyjadruje pravdepodobnosť, že spotreba elektrickej energie jednotlivého používateľa sústavy prispieva k ročnému špičkovému zaťaženiu danej úrovne sústavy, a maximálna úroveň príjmov na prevádzkovateľa povolená Bundesnetzagentur (Spolková agentúra pre siete, Nemecko) (ďalej len „BNetzA“), ktorá sa stanovuje porovnávaním s ďalšími prevádzkovateľmi sústav tak, aby náklady vyplývajúce z neefektívnosti nebolo možné nahrádzať prostredníctvom sieťových poplatkov.

12 Ustanovenie § 19 StromNEV 2005 stanovuje individuálne poplatky pre kategórie používateľov, ktorých profily odberu a zaťaženia sa výrazne líšia od profilov iných používateľov (ďalej len „netypickí používatelia“). Pri týchto poplatkoch sa v súlade so zásadou, podľa ktorej sieťové poplatky odrážajú náklady siete, zohľadňuje príspevok týchto netypických používateľov k znižovaniu nákladov sústavy alebo k predchádzaniu zvýšeniu týchto nákladov.

13 V tejto súvislosti § 19 ods. 2 StromNEV 2005 zavádza individuálne poplatky pre tieto dve kategórie netypických používateľov:

– používatelia, ktorých príspevok k nákladom v čase špičky sa môže výrazne odlišovať od simultánneho ročného špičkového zaťaženia všetkých ostatných používateľov pripojených k tej istej úrovni sústavy, t. j. používatelia, ktorí systematicky odoberajú elektrickú energiu mimo času špičky (ďalej len „anticyklickí odberatelia“),

– používatelia, ktorých ročný odber elektrickej energie predstavuje aspoň 7 000 hodín využívania a viac než 10 gigawatthodín (ďalej len „odberatelia základného zaťaženia“).

14 StromNEV 2005, až do jeho zmeny EnWG 2011, stanovoval, že anticyklickí odberatelia a odberatelia základného zaťaženia podliehali individuálnym poplatkom vypočítaným na základe „metódy fyzickej stopy“, ktorú vypracovala BNetzA. Táto metóda zohľadňovala náklady sústavy spôsobené týmito anticyklickými odberateľmi a odberateľmi základného zaťaženia, pričom minimálny poplatok zodpovedal 20 % uverejnených všeobecných poplatkov (ďalej len „minimálny poplatok“). Tento poplatok zaručoval prevádzkovanie sústavy, ku ktorej boli títo odberatelia pripojení, ak individuálne poplatky vypočítané podľa metódy fyzickej stopy boli nižšie ako tento minimálny poplatok alebo sa dokonca blížili k nule.

O sporných opatreniach

15 V súlade s § 19 ods. 2 druhou a treťou vetou StromNEV 2005, v znení EnWG 2011 od 1. januára 2011, dátumu uplatňovania tohto ustanovenia so spätnou účinnosťou, boli individuálne poplatky pre odberateľov základného zaťaženia zrušené a nahradené úplným oslobodením od sieťových poplatkov (ďalej len „sporné oslobodenie“), o ktorom rozhodol príslušný regulačný orgán, a to BNetzA alebo regulačný orgán príslušnej spolkovej krajiny. Náklady tohto oslobodenia viedli k stratám prevádzkovateľov prenosových alebo distribučných sústav podľa úrovne sústavy, na ktorú boli príjemcovia pripojení.

16 V súlade s § 19 ods. 2 šiestou a siedmou vetou StromNEV 2005, v znení EnWG 2011, boli prevádzkovatelia prenosovej sústavy povinní nahradiť prevádzkovateľom distribučnej sústavy stratu vyplývajúcu zo sporného oslobodenia a museli si medzi sebou vyrovnať náklady spôsobené týmto oslobodením prostredníctvom finančnej kompenzácie v súlade s § 9 Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (zákon o podpore kogenerácie tepla a elektrickej energie) z 19. marca 2002 (BGBl. 2002 I, s. 1092), v dôsledku čoho každý z nich znášal rovnakú finančnú záťaž vyčíslenú podľa množstva elektrickej energie, ktorú dodával konečným odberateľom pripojeným k jeho sústave.

17 Od roku 2012 zaviedlo rozhodnutie BNetzA zo 14. decembra 2011 (BK8-11-024, ďalej len „rozhodnutie BNetzA z roku 2011“) mechanizmus financovania. V rámci tohto mechanizmu vyberali prevádzkovatelia distribučnej sústavy od konečných odberateľov alebo dodávateľov elektrickej energie prirážku (ďalej len „sporná prirážka“), ktorej suma sa odvádzala prevádzkovateľom prenosovej sústavy na kompenzáciu straty príjmov spôsobenej sporným oslobodením.

18 Výšku spornej prirážky každoročne vopred určovali prevádzkovatelia prenosovej sústavy na základe metodiky, ktorú stanovila BNetzA. Jej výšku za rok 2012, ktorý bol prvým rokom zavedenia tohto mechanizmu, stanovila priamo BNetzA.

19 Tieto ustanovenia sa neuplatňovali na náklady na sporné oslobodenie za rok 2011, a preto musel straty týkajúce sa tohto oslobodenia za uvedený rok znášať každý prevádzkovateľ prenosovej a distribučnej sústavy.

O systéme sieťového poplatku po prijatí sporných opatrení

20 Počas správneho konania, ktoré viedlo k prijatiu sporného rozhodnutia, bolo sporné oslobodenie najprv vyhlásené za absolútne neplatné súdnymi rozhodnutiami Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) z 8. mája 2013 a Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) zo 6. októbra 2015. Toto oslobodenie bolo následne s účinnosťou od 1. januára 2014 zrušené StromNEV 2005 v znení Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (nariadenie, ktorým sa menia predpisy v oblasti energetiky) zo 14. augusta 2013 (BGBl. 2013 I, s. 3250) (ďalej len „StromNEV 2013“). Na základe StromNEV 2013 sa opätovne zaviedli do budúcnosti individuálne poplatky počítané na základe metódy fyzickej stopy, pričom namiesto minimálneho poplatku sa uplatňovali štandardné poplatky vo výške 10, 15 a 20 % všeobecných poplatkov v závislosti od odberu elektrickej energie (7 000, 7 500 a 8 000 hodín ročného využívania sústavy).

21 StromNEV 2013 zaviedol prechodný režim účinný od 22. augusta 2013 a spätne uplatniteľný na odberateľov základného zaťaženia, ktorí ešte nemali prospech zo sporného oslobodenia za roky 2012 a 2013. Namiesto individuálnych poplatkov počítaných na základe metódy fyzickej stopy a minimálneho poplatku tento režim stanovoval výlučne uplatnenie štandardných poplatkov na týchto odberateľov.

Správne konanie a sporné rozhodnutie

22 V nadväznosti na viaceré sťažnosti Komisia 4. mája 2013 uverejnila svoje rozhodnutie o začatí konania podľa článku 108 ods. 2 ZFEÚ vo veci schémy pomoci založenej na sporných opatreniach (Ú. v. EÚ C 128, 2013, s. 43).

23 Na záver konania, v ktorom Spolková republika Nemecko a ďalšie dotknuté osoby predložili svoje pripomienky, Komisia prijala 28. mája 2018 sporné rozhodnutie.

24 Týmto rozhodnutím Komisia konštatovala, že od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013 Spolková republika Nemecko protiprávne poskytovala štátnu pomoc vo forme sporného oslobodenia.

25 Konkrétne Komisia dospela k záveru, že výška štátnej pomoci zodpovedala sieťovým nákladom, ktoré v rokoch 2012 a 2013 spôsobili odberatelia základného zaťaženia, ktorí mali prospech z oslobodenia, alebo ak boli tieto náklady nižšie ako minimálny poplatok, tomuto poplatku.

26 Okrem toho Komisia uviedla, že sporná štátna pomoc nie je zlučiteľná s vnútorným trhom, keďže nespĺňala podmienky ani jednej z výnimiek upravených v článku 107 ods. 2 a 3 ZFEÚ a nemohla sa považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom ani z iných dôvodov.

27 V dôsledku toho Komisia rozhodla takto:

– sporné oslobodenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže odberatelia základného zaťaženia boli oslobodení od sieťových poplatkov zodpovedajúcich nákladom sústavy, ktoré spôsobili, alebo od minimálneho poplatku v prípade, že tieto náklady boli nižšie než tento poplatok,

– spornú pomoc uplatnila Spolková republika Nemecko v rozpore s článkom 108 ods. 3 ZFEÚ a je nezlučiteľná s vnútorným trhom,

– individuálna pomoc poskytnutá podľa dotknutej schémy nepredstavuje štátnu pomoc, ak v čase jej poskytnutia spĺňala podmienky stanovené v nariadení o pomoci „de minimis“ prijatom podľa článku 2 nariadenia Rady (ES) č. 994/98 zo 7. mája 1998 o uplatňovaní článkov [107] a [108 ZFEÚ] na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci (Ú. v. ES L 142, 1998, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 312) a

– Spolková republika Nemecko bola na jednej strane povinná vymáhať od príjemcov pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom, poskytnutú na základe dotknutej schémy pomoci, vrátane úrokov, a na druhej strane bola povinná zrušiť všetky platby, ktoré sa ešte nevykonali na základe tejto schémy, odo dňa prijatia sporného rozhodnutia.

Žaloba na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

28 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 9. apríla 2019 podali spoločnosti WEPA žalobu, ktorou sa domáhali zrušenia sporného rozhodnutia.

29 Rozhodnutím predsedu šiestej komory Všeobecného súdu z 30. augusta 2019 bolo Spolkovej republike Nemecko povolené vstúpiť do konania ako vedľajšej účastníčke na podporu návrhov týchto spoločností v súlade s návrhom tohto členského štátu.

30 Na podporu svojich odvolaní uviedli spoločnosti WEPA jediný odvolací dôvod založený na neexistencii štátnej pomoci v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže sporné oslobodenie nebolo financované zo štátnych prostriedkov.

31 Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd vyhlásil jej žalobu za prípustnú, následne zamietol tento žalobný dôvod a v dôsledku toho žalobu o neplatnosť v celom rozsahu.

Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov konania

32 Svojím odvolaním vo veci C-795/21 P spoločnosti WEPA navrhujú, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok,

– zrušil sporné rozhodnutie alebo subsidiárne vrátil vec Všeobecnému súdu a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania pred Všeobecným súdom a Súdnym dvorom.

33 Spolková republika Nemecko navrhuje, aby Súdny dvor vyhovel odvolaniu vo veci C-795/21 P a uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

34 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie vo veci C-795/21 P a uložil spoločnostiam WEPA povinnosť nahradiť trovy konania.

35 Svojím odvolaním vo veci C-796/21 P Spolková republika Nemecko navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok v rozsahu, akom bola zamietnutá jej žaloba o neplatnosť ako nedôvodná,

– zrušil sporné rozhodnutie a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania pred Všeobecným súdom a Súdnym dvorom.

36 Spoločnosti WEPA navrhujú, aby Súdny dvor vyhovel odvolaniu vo veci C-796/21 P.

37 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol odvolanie vo veci C-796/21 P a uložil Spolkovej republike Nemecko povinnosť nahradiť trovy konania.

38 Komisia svojimi vzájomnými odvolaniami vo veciach C-795/21 P a C-796/21 P navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnutý rozsudok,

– vyhlásil žalobu o neplatnosť za neprípustnú,

– vo veci C-795/21 P uložil spoločnostiam WEPA povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré vznikli v konaní pred Súdnym dvorom a Všeobecným súdom.

– vo veci C-796/21 P uložil Spolkovej republike Nemecko a spoločnostiam WEPA povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré vznikli v konaní pred Súdnym dvorom a Všeobecným súdom.

39 Spoločnosti WEPA a Spolková republika Nemecko navrhujú zamietnuť vzájomné odvolania a uložiť Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

40 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 18. apríla 2023 boli veci C-795/21 P a C-796/21 P spojené na účely ústnej časti konania a vyhlásenia rozsudku.

O vzájomných odvolaniach

41 Vzájomné odvolania podané Komisiou majú za cieľ spochybniť prípustnosť žaloby na prvom stupni, čo predstavuje predbežnú otázku vo vzťahu k meritórnym otázkam položeným v hlavných odvolaniach. Vzájomné odvolania teda treba preskúmať ako prvé (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. decembra 2020, Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo a i., C-461/18 P, EU:C:2020:979, bod 43).

42 Komisia na podporu svojich vzájomných odvolaní uvádza dva odvolacie dôvody.

O prvom dôvode vzájomných odvolaní

Argumentácia účastníkov konania

43 Prvým dôvodom uvedeným na podporu svojich vzájomných odvolaní Komisia vytýka Všeobecnému súdu, že sa v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď prijal široký výklad pojmu „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ. Všeobecný súd sa teda nesprávne domnieval, že každé uverejnenie v úradnom vestníku zodpovedá tomuto pojmu bez ohľadu na to, či je takéto uverejnenie podmienkou nadobudnutia účinnosti dotknutého aktu v súlade s článkom 297 ZFEÚ a či je stanovené samotnou Zmluvou.

44 V prvom rade výklad Všeobecného súdu je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora vyplývajúcou z rozsudku zo 17. mája 2017, Portugalsko/Komisia (C-339/16 P, EU:C:2017:384, body 34 až 40), ako aj z uznesení z 31. januára 2019, Iordăchescu/Parlament a i. (C-426/18 P, EU:C:2019:89, bod 22), a z 5. septembra 2019, Fryč/Komisia (C-230/19 P, EU:C:2019:685, bod 15). Touto judikatúrou Súdny dvor konštatoval paralelu medzi článkom 263 šiestym odsekom ZFEÚ a článkom 297 ZFEÚ v tom zmysle, že uverejnenie dotknutého aktu predstavuje začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby iba v prípade, že je podmienkou nadobudnutia účinnosti tohto aktu a že sa stanovuje v samotnej Zmluve.

45 Tento záver potvrdzuje doslovný, kontextuálny a teleologický výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ.

46 Pokiaľ ide na jednej strane o znenie tohto ustanovenia, Komisia tvrdí, že vo všetkých jazykových verziách s výnimkou nemeckej jazykovej verzie sa pojmy „zverejnenie/uverejnenie“ a „oznámenie“ nachádzajú tak v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ, ako aj v článku 297 ZFEÚ, čo preukazuje, že medzi týmito dvoma ustanoveniami existuje paralela.

47 Pokiaľ ide na druhej strane o zmysel a účel článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, lehoty na podanie žaloby stanovené v tomto ustanovení sú súčasťou cieľa právnej istoty. Ak osoba podliehajúca súdnej právomoci mala v úmysle napadnúť akt, mala by tak v zásade urobiť v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa oboznámila s konečným znením jeho obsahu. Naproti tomu v prípade všeobecne záväzných aktov, ktoré nemajú adresátov, je týmto dátumom dátum uverejnenia v úradnom vestníku. V prípade aktov označujúcich adresáta je uvedeným dátumom deň

oznámenia tomuto adresátovi. Iba výnimočne a subsidiárne, pokiaľ ide o akt, ktorý sa nemá ani uverejniť, ani oznámiť, môže oboznámenie sa s vecou predstavovať skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie žaloby. Paralela medzi článkom 263 šiestym odsekom ZFEÚ a článkom 297 ZFEÚ tak zaručuje, že následné uverejnenie aktu v úradnom vestníku na informačné účely nevedie k predĺženiu lehôt na podanie žaloby, a teda k právnej neistote.

48 V druhom rade uverejnenie rozhodnutia Komisie o ukončení formálneho vyšetrovacieho konania v úradnom vestníku nepredstavuje „uverejnenie“ v zmysle článku 297 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ. Nepredstavuje teda začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby.

49 Na jednej strane je takéto rozhodnutie adresované dotknutému členskému štátu a oznámené len jemu. V súlade s článkom 297 ods. 2 tretím pododsekom ZFEÚ nadobúda účinnosť takýmto oznámením, a nie jeho uverejnením v úradnom vestníku, ktorého cieľom je len informovať verejnosť, vrátane príjemcov pomoci, od ktorých by mal dotknutý členský štát túto pomoc vymáhať ešte pred uverejnením rozhodnutia. Na druhej strane uvedené uverejnenie nevyplýva zo Zmluvy o FEÚ, ale z článku 32 nariadenia 2015/1589 v spojení s jeho odôvodnením 39. Za týchto podmienok je na určenie začiatku plynutia lehoty, v rámci ktorej môže podnik príjemca pomoci napadnúť rozhodnutie o ukončení formálneho vyšetrovacieho konania, vhodné vychádzať z toho, kedy sa o tomto rozhodnutí skutočne dozvedel. V prípade neexistencie preukázateľného predchádzajúceho oboznámenia sa, dátum uverejnenia aktu v úradnom vestníku sa na základe právnej fikcie považuje za skutočné oboznámenie sa.

50 V treťom rade Komisia uvádza rad tvrdení, ktoré podľa nej podporujú jej výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ.

51 Po prvé, opierajúc sa o štruktúru tohto ustanovenia, tvrdí, že uverejnenie a oznámenie aktu sú rovnocenné a že oboznámenie sa predstavuje subsidiárnu udalosť vo vzťahu k prvým dvom. Tento vzťah subsidiarity je narušený výkladom Všeobecného súdu, pretože ak by uverejnenie podľa článku 32 nariadenia 2015/1589 zodpovedalo uverejneniu podľa článku 297 ods. 1 ZFEÚ, lehota na podanie žaloby by musela začať plynúť, a to aj vo vzťahu k dotknutému členskému štátu a napriek oznámeniu, od dátumu tohto uverejnenia.

52 Po druhé Komisia zastáva názor, že výklad Všeobecného súdu vedie k nerovnosti zbraní medzi podnikmi, od ktorých sa pomoc vymáha, a ich konkurentmi, ktorí pomoc nedostali. Zatiaľ čo prvá skupina podnikov v praxi dostane od dotknutého členského štátu kópiu rozhodnutia, druhá skupina podnikov musí počkať na uverejnenie rozhodnutia v úradnom vestníku v súlade s článkom 32 nariadenia 2015/1589, takže lehoty na účinné podanie žalôb pre tieto podniky sú odlišné. Tento výklad tiež vedie k nerovnosti medzi Komisiou a podnikmi, od ktorých sa má pomoc vymáhať. Komisia má totiž na prípravu žalobnej odpovede dva mesiace, zatiaľ čo podniky by v dôsledku uvedeného výkladu mali dlhšiu lehotu na prípravu svojej žaloby.

53 Po tretie Všeobecný súd vychádzal z nesprávneho výkladu rozsudku z 10. marca 1998, Nemecko/Rada (C-122/95, EU:C:1998:94). Na rozdiel od sporného rozhodnutia totiž v rozhodnutí dotknutom vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, nebol označený žiadny adresát.

54 Po štvrté bod 38 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd uviedol, že spoločnosti WEPA mohli subjektívne očakávať uverejnenie sporného rozhodnutia v úradnom vestníku, porušuje kogentnú povahu lehôt na podanie žaloby.

55 Spolková republika Nemecko a spoločnosti WEPA namietajú, že prvý dôvod vzájomných odvolaní nie je dôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

56 Prvým dôvodom uvedeným na podporu svojich vzájomných odvolaní Komisia spochybňuje dôvodnosť posúdení Všeobecného súdu uvedených v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku. Podľa jej názoru na rozdiel od toho, ako Všeobecný súd v týchto bodoch rozhodol, lehota na podanie žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia spoločnostiam WEPA neplynie odo dňa uverejnenia tohto rozhodnutia v úradnom vestníku, ale odo dňa, keď sa tieto spoločnosti o uvedenom rozhodnutí skutočne dozvedeli.

57 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zamietol námietku neprípustnosti Komisie založenú na údajnej oneskorenosti žaloby o neplatnosť sporného rozhodnutia podanej spoločnosťami WEPA.

58 Zo znenia bodov 36 až 38 tohto rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd sa domnieval, že lehota na podanie žaloby začala v prejednávaných veciach plynúť odo dňa uverejnenia sporného rozhodnutia v úradnom vestníku, ku ktorému došlo 16. januára 2019, a že táto lehota bola dodržaná.

59 Na podporu tejto úvahy Všeobecný súd v bode 37 uvedeného rozsudku pripomenul, že dátum oboznámenia sa s aktom má ako kritérium pre začiatok plynutia uvedenej lehoty subsidiárny charakter vo vzťahu ku kritériám uverejnenia alebo oznámenia aktu. Hoci zdôraznil, že uverejnenie nebolo podmienkou nadobudnutia účinnosti sporného rozhodnutia, v bode 38 toho istého rozsudku uviedol, že toto rozhodnutie musí byť uverejnené v úradnom vestníku v súlade s článkom 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589, takže spoločnosti WEPA mohli legitímne očakávať, že uvedené rozhodnutie bude uverejnené.

60 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ „súdne konanie uvedené v tomto článku sa začne do dvoch mesiacov od zverejnenia daného opatrenia, alebo jeho oznámenia žalobcovi, alebo ak toto chýba, odo dňa, keď sa o ňom žalobca dozvedel“.

61 Zo znenia tohto ustanovenia, najmä z výrazov „alebo“ a „ak toto chýba“, jasne vyplýva, že začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby je určený v závislosti od danej situácie a že tri kritériá, ktoré môžu viesť k začatiu plynutia tejto lehoty, sú hierarchicky usporiadané.

62 Lehota na podanie žaloby o neplatnosť tak začína plynúť predovšetkým od uverejnenia aktu alebo jeho oznámenia žalobcovi. Tieto dve hlavné kritériá sú v štruktúre uvedeného ustanovenia rovnocenné v tom zmysle, že žiadne z uvedených kritérií nie je vo vzťahu k druhému subsidiárne (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 2017, Nemecko/Komisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, bod 38).

63 Naopak, ako Všeobecný súd správne uviedol v bode 37 napadnutého rozsudku, dátum oboznámenia sa s napadnutým aktom ako kritérium pre začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby má subsidiárny charakter vo vzťahu ku kritériám uverejnenia alebo oznámenia aktu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. marca 1998, Nemecko/Rada, C-122/95, EU:C:1998:94, bod 35), čo navyše nie je v prejednávaných veciach spochybnené.

64 V prejednávaných veciach sporné rozhodnutie, ktorým bolo ukončené formálne vyšetrovacie konanie štátnej pomoci, označovalo ako adresáta dotknutý členský štát, a to Spolkovú republiku Nemecko, a bolo tomuto členskému štátu oznámené v súlade s článkom 297 ods. 2 tretím pododsekom ZFEÚ. Zároveň bolo toto rozhodnutie uverejnené v úradnom vestníku v súlade s článkom 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589.

65 V takom prípade z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pre adresáta aktu, ktorému mal byť oznámený, a to pre dotknutý členský štát, lehota na podanie žaloby o neplatnosť plynie odo dňa tohto oznámenia, a to aj vtedy, ak je akt tiež uverejnený v úradnom vestníku (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 2017, Nemecko/Komisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, bod 37).

66 Naproti tomu z doslovného, teleologického a kontextuálneho výkladu článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ v spojení s judikatúrou Súdneho dvora vyplýva, že lehota na podanie žaloby o neplatnosť začína pre ďalšie dotknuté osoby, ako sú spoločnosti WEPA, plynúť od uverejnenia aktu v úradnom vestníku, a to aj vtedy, keď toto uverejnenie nevyplýva z článku 297 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ, ale z ustanovenia sekundárneho práva, akým je článok 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589.

67 Po prvé treba konštatovať, že znenie článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ odkazuje na „zverejnenie“ aktov vo všeobecnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. septembra 2013, PPG a SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, bod 31). V tomto znení tak nie je tento pojem spojený so žiadnou osobitnou podmienkou, najmä pokiaľ ide o právny základ povinnosti uverejnenia.

68 V tejto súvislosti je pravda, ako tvrdí Komisia, že Súdny dvor okrem iného rozhodol, že pojem „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ sa týka uverejnenia v úradnom vestníku, ktoré je podmienkou nadobudnutia účinnosti aktu a je stanovené Zmluvou o FEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. mája 2017, Portugalsko/Komisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, bod 36; uznesenia z 31. januára 2019, Iordăchescu/Parlament a i., C-426/18 P, EU:C:2019:89, bod 22, ako aj z 5. septembra 2019, Fryč/Komisia, C-230/19 P, EU:C:2019:685, bod 15).

69 Na rozdiel od stanoviska, ktoré zastáva Komisia, však z toho nemožno vyvodiť, že pojem „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ sa obmedzuje na tento prípad.

70 Súdne rozhodnutia citované v bode 68 tohto rozsudku totiž nemožno vykladať izolovane, ale sú súčasťou judikatúry Súdneho dvora, ktorá vykladá pojem „zverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ široko. Tento pojem sa tak okrem prípadu uvedeného v tomto bode 68 vzťahuje aj na uverejnenie napadnutého aktu v úradnom vestníku, ktoré nevyplýva z povinnosti uloženej Zmluvou, ale z ustálenej praxe inštitúcií Európskej únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. marca 1998, Nemecko/Rada, C-122/95, EU:C:1998:94, body 36 a 39) alebo z ustanovenia sekundárneho práva, akým je článok 32 ods. 3 nariadenia 2015/1589 (pozri v tomto zmysle uznesenie z 25. novembra 2008, S.A.BA.R./Komisia, C-501/07 P, EU:C:2008:652, bod 23), či dokonca na uverejnenie na internetovej stránke inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry Únie, ak je to stanovené sekundárnym právom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. septembra 2013, PPG a SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, body 30 až 32).

71 Po druhé, pokiaľ ide o ciele článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sú lehoty na podanie žaloby podľa tohto ustanovenia kogentné a nemôžu sa od nich odchýliť ani účastníci konania, ani súd. Boli zavedené s cieľom zabezpečiť právnu istotu tým, že sa zabráni časovo neobmedzenému spochybňovaniu aktov Únie, ktoré vyvolávajú právne

účinky, ako aj akejkoľvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri výkone spravodlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. decembra 1967, Muller-Collignon/Komisia, 4/67, EU:C:1967:51, s. 479; z 23. januára 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, bod 21; uznesenia zo 16. novembra 2010, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Komisia, C-73/10 P, EU:C:2010:684, bod 52, ako aj z 31. januára 2019, Iordăchescu/Parlament a i., C-426/18 P, EU:C:2019:89, bod 21).

72 Na jednej strane, pokiaľ pritom ide o rozhodnutie, akým je sporné rozhodnutie, ktorým sa ukončuje formálne vyšetrovacie konanie štátnej pomoci, zdá sa, že na rozdiel od dátumu oboznámenia sa, môže byť dátum uverejnenia aktu v úradnom vestníku v záujme právnej istoty objektívne a s istotou stanovený vo vzťahu ku všetkým dotknutým osobám, ktorým sa toto rozhodnutie neoznámilo. V tejto súvislosti je irelevantné, že sa tieto osoby mohli s týmto aktom oboznámiť pred jeho uverejnením.

73 To navyše vysvetľuje, že vo všeobecnej štruktúre článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ a v záujme právnej istoty má dátum uverejnenia prednosť pred dátumom oboznámenia sa, ktorý je, ako bolo pripomenuté v bode 63 tohto rozsudku, subsidiárnym kritériom pre začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby. S Komisiou sa tak nemožno stotožniť, keď v skutočnosti navrhuje obrátiť vzťah medzi týmito dvoma kritériami uvedenými v článku 263 šiestom odseku ZFEÚ.

74 Na druhej strane na rozdiel od tvrdení Komisie výklad uvedený v bodoch 66 a 70 tohto rozsudku môže tiež zabrániť akejkoľvek diskriminácii alebo svojvoľnému zaobchádzaniu pri výkone spravodlivosti a zabezpečiť tak rovnosť zbraní príjemcov štátnej pomoci a konkurenčných podnikov. Pre všetky tieto dotknuté osoby totiž lehota na podanie žaloby začína plynúť od toho istého dňa, a to od dátumu uverejnenia rozhodnutia v úradnom vestníku. Okrem toho, keďže Komisia je autorom takéhoto rozhodnutia a je zodpovedná za jeho uverejnenie v úradnom vestníku, nemôže sa platne dovolávať údajnej nerovnosti zbraní v jej neprospech.

75 Po tretie, pokiaľ ide o kontext, štruktúra Zmlúv tiež svedčí proti prísnej paralele, ktorú navrhuje Komisia, medzi pojmami „zverejnenie/uverejnenie“ použitými v článku 263 šiestom odseku a v článku 297 ods. 2 druhom pododseku ZFEÚ. V tejto súvislosti totiž stačí konštatovať, že hoci tieto dve ustanovenia patria do hlavy I šiestej časti Zmluvy o FEÚ, neupravujú ten istý predmet. Zatiaľ čo prvé sa nachádza v kapitole 1 venovanej inštitúciám, a konkrétnejšie v jej oddiele 5 venovanom Súdnemu dvoru Európskej únie, druhý sa nachádza v kapitole 2 venovanej právnym aktom Únie a postupom ich prijímania.

76 Na základe všetkých týchto dôvodov je potrebné dospieť k záveru, že Všeobecný súd v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku správne rozhodol, že lehota na podanie žaloby začala spoločnostiam WEPA plynúť v deň uverejnenia sporného rozhodnutia v úradnom vestníku.

77 Prvý dôvod uvedený na podporu vzájomných odvolaní sa preto musí zamietnuť ako nedôvodný.

O druhom dôvode vzájomných odvolaní

Argumentácia účastníkov konania

78 Druhým dôvodom uvedeným na podporu svojich vzájomných odvolaní Komisia vytýka Všeobecnému súdu, že sa v bode 41 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia.

79 Všeobecný súd tým, že v bode 41 napadnutého rozsudku uviedol, že „sa nepreukázalo, že v danej veci sa [spoločnosti WEPA] ‚preukázateľne' dozvedeli o [spornom] rozhodnutí" pred jeho uverejnením, skreslil skutkové okolnosti a dôkazy. Vzhľadom na skutočnosti, ktoré Komisia uviedla pred Všeobecným súdom, je totiž zjavné, že tieto spoločnosti vedeli o existencii sporného rozhodnutia pred jeho uverejnením v úradnom vestníku najneskôr 26. septembra 2018.

80 Spolková republika Nemecko a spoločnosti WEPA sa domnievajú, že vzhľadom na to, že prvý dôvod vzájomných odvolaní je nedôvodný, je druhý dôvod pre výsledok týchto vzájomných odvolaní irelevantný. Tieto spoločnosti dodávajú, že tento druhý dôvod vzájomných odvolaní je v každom prípade tiež nedôvodný.

Posúdenie Súdnym dvorom

81 Všeobecný súd v bode 41 napadnutého rozsudku uviedol, že „v každom prípade sa… v prejednávanej veci nepreukázalo, že [spoločnosti WEPA] sa ‚preukázateľne' dozvedeli o [spornom] rozhodnutí".

82 V tejto súvislosti výraz „v každom prípade" naznačuje, že tento dôvod predstavuje doplňujúce odôvodnenie napadnutého rozsudku. Podľa ustálenej judikatúry pritom tvrdenia smerujúce proti doplňujúcemu odôvodneniu rozhodnutia Všeobecného súdu nemôžu viesť k zrušeniu tohto rozhodnutia, a sú teda neúčinné (uznesenie z 21. decembra 2023, United Parcel Service/Komisia, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, bod 55 a citovaná judikatúra).

83 Druhý dôvod uvedený na podporu vzájomných odvolaní sa preto musí zamietnuť ako neúčinný.

84 V dôsledku toho musia byť vzájomné odvolania zamietnuté v celom rozsahu.

O hlavných odvolaniach

85 Spoločnosti WEPA na podporu svojho odvolania vo veci C-795/21 P uvádzajú dva odvolacie dôvody, z ktorých prvý je založený na skreslení skutkových okolností, ako aj na nesprávnom zohľadnení obsahu a dosahu vnútroštátneho práva a druhý na porušení podmienok existencie štátnej pomoci poskytovanej „zo štátnych prostriedkov" v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

86 Na podporu svojho odvolania vo veci C-796/21 P Spolková republika Nemecko podporovaná spoločnosťami WEPA uvádza jediný odvolací dôvod založený na porušení článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Tento dôvod sa v podstate pripája k druhému dôvodu predloženého spoločnosťami WEPA, ktoré podporuje Spolková republika Nemecko, na podporu ich odvolania vo veci C-795/21 P.

O prvom odvolacom dôvode vo veci C-795/21 P

Argumentácia účastníkov konania

87 Svojím prvým odvolacím dôvodom uvedeným na podporu svojho odvolania spoločnosti WEPA vytýkajú Všeobecnému súdu, že skreslil skutkové okolnosti a nesprávne zohľadnil obsah, ako aj dosah vnútroštátneho práva. Tento odvolací dôvod je formálne rozdelený do troch častí.

88 V prvej časti spoločnosti WEPA tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 12, 66, 93 a 99 napadnutého rozsudku nepresne konštatoval, že BNetzA záväzne stanovila výšku spornej prirážky. V tejto súvislosti z odôvodnení 61, 75 a 123 sporného rozhodnutia vyplýva, že výšku tejto prirážky určovali prevádzkovatelia sústav. To isté platí aj pre rok 2012, za ktorý títo prevádzkovatelia prvýkrát vybrali uvedenú prirážku. BNetzA nikdy neurčila výšku tejto prirážky. Pokiaľ ide o tento rok 2012, BNetzA sa obmedzila na odhad celkovej sumy strát, ktoré utrpeli prevádzkovatelia sústav, ale neurčila výšku spornej prirážky, keďže takéto určenie by si vyžadovalo zohľadniť ďalšie prvky.

89 Druhou časťou spoločnosti WEPA v podstate spochybňujú bod 93 napadnutého rozsudku. Na rozdiel od toho, čo Všeobecný súd potvrdil v tomto bode, BNetzA neuložila prevádzkovateľom prenosových sústav „veľmi podrobnú metódu výpočtu“ spornej prirážky. Konštatovanie Všeobecného súdu je tak v rozpore s odôvodneniami 61, 75 a 123 sporného rozhodnutia. Požiadavky BNetzA sú veľmi všeobecné a týkali sa predpokladaných strát príjmov v priebehu nasledujúceho roka. Neobsahovali žiadnu požiadavku týkajúcu sa konkrétneho spôsobu, akým mali prevádzkovatelia prenosových sústav vypočítať spornú prirážku na základe predpokladaných strát príjmov.

90 V tretej časti spoločnosti WEPA vytýkajú Všeobecnému súdu, že skreslil skutkové okolnosti, keď v bodoch 93, 94, 99, ako aj 106 a nasl. napadnutého rozsudku uviedol, že straty príjmov boli v celom rozsahu pokryté spornou prirážkou. Vnútroštátne právo sa týkalo len otázky vymáhania pohľadávok voči oslobodeným odberateľom základného zaťaženia, ktoré nebolo možné vymáhať z dôvodu ich platobnej neschopnosti, a vylučovalo, aby sa na takéto pohľadávky vzťahovala sporná prirážka. Straty spojené s platobnou neschopnosťou týchto odberateľov sú teda hradené z vlastných zdrojov prevádzkovateľov sústav, a nie zo štátnych prostriedkov. Okrem toho prevádzkovatelia sústav museli znášať aj ďalšie náklady, a to kapitálové náklady a správne poplatky uhrádzané BNetzA.

91 Vo svojej replike sa spoločnosti WEPA okrem iného odvolávajú na nedostatok odôvodnenia v bodoch 94, 99, ako aj 106 a nasl. napadnutého rozsudku, keďže Všeobecný súd aspoň stručne a zrozumiteľne neodôvodnil, prečo by straty príjmov prevádzkovateľov sústav nepokryté spornou prirážkou nemali byť zohľadnené.

92 Komisia sa domnieva, že tri časti uvedené na podporu prvého odvolacieho dôvodu vo veci C-795/21 P sú zjavne nedôvodné a že niektoré tvrdenia sú v každom prípade neprípustné.

Posúdenie Súdnym dvorom

93 Na úvod, pokiaľ ide o tvrdenia týkajúce sa pochybení Všeobecného súdu, ktorých sa dopustil pri analýze nemeckého práva, treba pripomenúť, že z článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že odvolanie sa obmedzuje na právne otázky. Všeobecný súd je preto ako jediný oprávnený zistiť a posúdiť relevantný skutkový stav, ako aj posúdiť dôkazy. Posúdenie týchto skutočností a dôkazných prostriedkov teda nezakladá, s výnimkou prípadu ich skreslenia, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolacieho konania (rozsudok zo 4. marca 2021, Komisia/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, bod 46 a citovaná judikatúra).

94 Pokiaľ tak ide o preskúmanie posúdení Všeobecného súdu týkajúcich sa vnútroštátneho práva v rámci odvolania, ktoré v oblasti štátnej pomoci predstavujú posúdenie skutkového stavu, Súdny dvor má právomoc len overiť, či došlo ku skresleniu tohto práva (rozsudky z 3. apríla 2014, Francúzsko/Komisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 79, a zo 14. decembra 2023, Komisia/Amazon.com a i., C-457/21 P, EU:C:2023:985, bod 20, ako aj citovaná judikatúra). Skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov (rozsudok z 3. apríla 2014, Francúzsko/Komisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, bod 80).

95 Navyše ak odvolateľ tvrdí, že Všeobecný súd skreslil skutkový stav alebo dôkazy, musí podľa článku 256 ZFEÚ, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora presne označiť dôkazy, ktoré Všeobecný súd skreslil, a preukázať pochybenia v rámci posudzovania, ktoré podľa jeho názoru viedli Všeobecný súd k tomuto skresleniu (rozsudky z 30. novembra 2016, Komisia/Francúzsko a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 99, ako aj z 28. apríla 2022, Yieh United Steel/Komisia, C-79/20 P, EU:C:2022:305, bod 53).

96 S prihliadnutím na tieto pripomienky je potrebné preskúmať prvý odvolací dôvod spoločností WEPA založený na viacerých skresleniach vnútroštátneho práva a skutkových okolností.

97 Pokiaľ ide o prvú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba po prvé konštatovať, že tvrdenie týchto spoločností, podľa ktorého Všeobecný súd skreslil skutkový stav, keď rozhodol, že BNetzA záväzne určila výšku spornej prirážky, vychádza z nesprávneho výkladu napadnutého rozsudku.

98 Z celkového výkladu bodov 12, 66, 93 a 99 napadnutého rozsudku, ktoré sú týmto tvrdením spochybnené, totiž jednoznačne vyplýva, že Všeobecný súd sa domnieval, že sporná prirážka mala byť určená prevádzkovateľmi prenosových sústav na základe metódy stanovenej BNetzA a že pre rok 2012 určila celkovú výšku tejto prirážky táto agentúra. Tento výklad výslovne vyplýva z bodu 66 tohto rozsudku. Neuvedenie prídavného mena „celkovú“ v tomto bode 12 uvedeného rozsudku je v tejto súvislosti irelevantné, keďže Všeobecný súd v odôvodnení toho istého rozsudku jasne vychádzal zo zohľadnenia celkovej pôvodnej sumy. Rovnako v bode 93 tohto rozsudku odkázal na určenie pôvodnej výšky spornej prirážky na rok 2012, z ktorej je ľahko pochopiteľné, že ide o celkovú sumu, ako aj na metódu výpočtu tejto prirážky na nasledujúci rok určenú BNetzA. Okrem toho jediné miesto, kde je zmienená „sporn[á] prirážk[a] tak, ako ju vyčíslila BNetzA (za rok 2012)“, v bode 99 napadnutého rozsudku nemôže viesť k odlišnému záveru, keďže túto formuláciu, hoci je nepresná, možno úplne dobre chápať ako odkaz na celkovú výšku tejto prirážky, čo potvrdzuje celkový výklad napadnutého rozsudku. Tento bod 99 navyše odkazuje aj na metódu stanovenú BNetzA na rok 2013.

99 Z odôvodnení 61, 75 a 123 sporného rozhodnutia, na ktoré odkazujú spoločnosti WEPA, nemožno vyvodiť žiadny iný záver. Z týchto odôvodnení totiž vyplýva, že hoci prevádzkovatelia prenosových sústav mali určiť konkrétnu výšku spornej prirážky, Komisia rovnako ako Všeobecný súd uviedla, že v tejto súvislosti museli dodržiavať rámec a metódu stanovenú BNetzA.

100 Po druhé treba uviesť, že v rozsahu, v akom spoločnosti WEPA v rámci tohto tvrdenia týkajúceho sa určenia spornej prirážky trvajú na rozhodovacej voľnosti prevádzkovateľov sústavy, ich argumentácia vedie k spochybneniu skutkového posúdenia bez preukázania skreslenia, čo v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 93 tohto rozsudku nepatrí do právomoci Súdneho dvora v štádiu odvolania.

101 Pokiaľ ide o druhú časť tohto odvolacieho dôvodu, treba konštatovať, že Všeobecný súd v bode 93 napadnutého rozsudku uviedol, že „pokiaľ ide o druhý rok uplatňovania schémy, rozhodnutie BNetzA [z roku 2011] určilo veľmi podrobnú metódu výpočtu [spornej prirážky]“. Dodal, že podľa tejto metódy „prevádzkovatelia prenosových sústav mali určiť na jednej strane očakávanú stratu príjmov vyplývajúcu zo [sporného] oslobodenia v porovnaní s úplným zaplatením sieťových poplatkov a na druhej strane očakávanú spotrebu na účely určenia výšky spornej prirážky za kilowatthodinu s prihliadnutím na príjmy dosiahnuté počas predposledného roka“ a že „prevádzkovatelia prenosovej sústavy museli každý rok prispôsobiť výšku spornej prirážky na základe skutočných finančných potrieb predchádzajúceho roka“. Tieto tvrdenia v podstate preberajú odôvodnenia 37 a 39 sporného rozhodnutia.

102 V tejto súvislosti je na jednej strane nesporné, že spoločnosti WEPA konkrétne nespochybňujú tento opis metódy výpočtu spornej prirážky, ale kvalifikáciu tejto metódy ako „veľmi podrobnej metódy“. Aj za predpokladu, že by takáto kvalifikácia bola nesprávna, nemala by nijaký vplyv na analýzu uvedenej metódy ako takej, ktorú vykonal Všeobecný súd. Všeobecnému súdu teda nemožno vytýkať, že by v tejto súvislosti skreslil vnútroštátne právo.

103 Na druhej strane sú v zostávajúcej časti tvrdenia spoločností WEPA týkajúce sa rozhodovacej voľnosti prevádzkovateľov prenosovej sústavy pri výpočte spornej prirážky v konečnom dôsledku v rozpore s posúdeniami uvedenými v odôvodnení 123 sporného rozhodnutia, podľa ktorých títo prevádzkovatelia nemali žiadnu rozhodovaciu voľnosť. Tieto spoločnosti tak vyzývajú Súdny dvor, aby vykonal nové posúdenie metódy určenia spornej prirážky, ktoré v prípade neexistencie skreslenia nepatrí do jeho právomoci v štádiu odvolania.

104 Pokiaľ ide o tretiu časť, treba uviesť, že Všeobecný súd sa v bodoch 90, 91, 93, 94, 99, 106 a 107 napadnutého rozsudku s odkazom na rozhodnutie BNetzA z roku 2011 stotožnil s konštatovaním Komisie v spornom rozhodnutí, podľa ktorého mechanizmus spornej prirážky zabezpečuje prevádzkovateľom sústav úplnú kompenzáciu straty príjmov, ktorá im vznikla z dôvodu sporného oslobodenia, pretože výška tejto prirážky bola prispôsobená sume zdrojov požadovaných z dôvodu tohto oslobodenia. Predovšetkým v bode 94 tohto rozsudku dodal, že straty príjmov v dôsledku platobnej neschopnosti, ktorú ekonomicky znášajú prevádzkovatelia distribučnej sústavy, nepredstavujú stratu príjmov v zmysle dotknutej schémy a sú odôvodnené skutočnosťou, že vzťahy medzi prevádzkovateľmi sústavy a konečnými platiteľmi spornej prirážky sú súkromnoprávnymi vzťahmi.

105 Všeobecný súd pritom dostatočne vysvetlil dôvody, na základe ktorých zamietol tvrdenia spoločností WEPA založené na neexistencii úplnej kompenzácie straty vyplývajúcej zo sporného oslobodenia.

106 Posúdenie, podľa ktorého metóda určenia výšky spornej prirážky stanovená rozhodnutím BNetzA z roku 2011 mala umožniť pokryť všetky náklady spojené so sporným oslobodením, pritom vo svojej podstate patrí do posúdenia skutkových okolností Všeobecným súdom, ktoré Súdnemu dvoru neprináleží preskúmavať v štádiu odvolania. To isté platí pre osobitnú otázku, či v skutočnosti všetky straty a náklady v súvislosti so sporným oslobodením, ako aj nevymožiteľné pohľadávky súvisiace s platobnou neschopnosťou odberateľov základného zaťaženia, ktorí v dôsledku pochybenia využili toto oslobodenie, boli pokryté spornou prirážkou. Spoločnosti WEPA pritom v tejto súvislosti nepreukázali skreslenie.

107 S prihliadnutím na vyššie uvedené dôvody sa musia tri časti prvého odvolacieho dôvodu predloženého spoločnosťami WEPA zamietnuť v ich celom rozsahu ako sčasti neprípustné a sčasti nedôvodné. Tento odvolací dôvod tak treba zamietnuť v celom rozsahu.

O druhom odvolacom dôvode vo veci C-795/21 P a o jedinom odvolacom dôvode vo veci C-796/21 P

108 Druhým odvolacím dôvodom uvedeným na podporu odvolania vo veci C-795/21 P spoločnosti WEPA a jediným odvolacím dôvodom vo veci C-796/21 P Spolková republika Nemecko vytýkajú Všeobecnému súdu, že porušil článok 107 ods. 1 ZFEÚ tým, že nesprávne konštatoval, že sporné oslobodenie predstavuje pomoc poskytnutú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle tohto ustanovenia.

109 Ich argumentácia sa v podstate týka troch otázok, z ktorých prvá sa týka právneho kritéria umožňujúceho posúdiť existenciu opatrenia poskytnutého zo „štátnych prostriedkov“, druhá existencie povinného zaťaženia a tretia štátnej kontroly.

O právnom kritériu umožňujúcom posúdiť existenciu opatrenia poskytnutého zo „štátnych prostriedkov“

– *Argumentácia účastníkov konania*

110 Spoločnosti WEPA prvou výhradou prvej časti ako aj druhou a treťou výhradou druhej časti ich druhého odvolacieho dôvodu a Spolková republika Nemecko prvou časťou svojho jediného odvolacieho dôvodu v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že na posúdenie štátnej povahy predmetných prostriedkov uplatnil nesprávne právne kritérium.

111 V prvom rade spoločnosti WEPA prvou časťou svojho druhého odvolacieho dôvodu v podstate tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 77 až 96 napadnutého rozsudku nesprávne považoval spornú prirážku za „poplatok“ či „daň“ v zmysle práva Únie, a teda za pomoc poskytnutú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Podľa nich z judikatúry Súdneho dvora vyplývajúcej najmä z rozsudkov zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i. (C-206/06, EU:C:2008:413); z 19. decembra 2013, Association Vent De Colère! a i. (C-262/12, EU:C:2013:851); z 13. septembra 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671); z 28. marca 2019, Nemecko/Komisia (C-405/16 P, EU:C:2019:268); z 15. mája 2019, Achema a i. (C-706/17, EU:C:2019:407), ako aj zo 16. septembra 2021, FVE Holýšov I a i./Komisia (C-850/19 P, EU:C:2021:740), vyplýva, že takýto „poplatok“ či „daň“ existuje len vtedy, ak členský štát jednostranne a aktom orgánu verejnej moci uloží adresátovi tohto aktu platobnú povinnosť. Všeobecný súd pritom v bode 77 napadnutého rozsudku vychádzal z odlišného kritéria, a teda nesprávne, keď skúmal, či sporná prirážka uložená týmto štátom sa v celom rozsahu preniesla na základe zákonnej povinnosti na konečných platiteľov tejto prirážky.

112 Navyše Všeobecný súd v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora neoveril existenciu zákonnej platobnej povinnosti platiteľa.

113 V druhom rade spoločnosti WEPA v rámci svojich písomných podaní predložených Súdnemu dvoru v rámci tretej výhrady druhej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu spochybnili body 62 a nasl., 76, 79 a 110 a Spolková republika Nemecko body 62 až 64 a 76 napadnutého

rozsudku z dôvodu, že Všeobecný súd sa nesprávne domnieval, že na účely určenia, či sú dotknuté prostriedky štátne, sú existencia povinného zaťaženia konečných odberateľov alebo zákazníkov a štátna kontrola nad prostriedkami alebo správcami týchto prostriedkov dva prvky, ktoré „tvoria alternatívu“. Naopak, ide o kumulatívne kritériá, ako vyplýva najmä z judikatúry vyplývajúcej najmä z rozsudkov zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i. (C-206/06, EU:C:2008:413, body 66, 69, 70, 72 a 75); z 28. marca 2019, Nemecko/Komisia (C-405/16 P, EU:C:2019:268, bod 72); z 15. mája 2019, Achema a i. (C-706/17, EU:C:2019:407), ako aj zo 16. septembra 2021, FVE Holýšov I a i./Komisia (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

114 Okrem toho spoločnosti WEPA v druhej výhrade druhej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu tvrdia, že musí byť splnené aj tretie kritérium. Z judikatúry Súdneho dvora tak vyplýva, že na to, aby bolo možné dospieť k záveru o existencii pomoci „poskytnutej zo štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, sa musí preukázať dostatočne úzka väzba medzi spornou prirážkou a štátnym rozpočtom. Ani sporné rozhodnutie, ani napadnutý rozsudok pritom neobsahujú prvky, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že sporná prirážka má takúto väzbu na štátny rozpočet. Navyše zo zistení Komisie a Všeobecného súdu vyplýva, že ani BNetzA, ani žiadny iný štátny orgán nepreberali zodpovednosť za úplnú kompenzáciu strát príjmov.

115 Podľa Spolkovej republiky Nemecko je okrem toho výklad Všeobecného súdu založený na alternatívnych kritériách v rozpore s bodmi 97 až 109 napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd preskúmal existenciu štátnej kontroly, hoci už dospel k záveru o existencii povinného zaťaženia.

116 V treťom rade tento prístup Všeobecného súdu nemá podľa Spolkovej republiky Nemecko oporu ani v článkoch 30 a 110 ZFEÚ, ktoré sa predovšetkým týkajú zrušenia a zákazu protekcionistických opatrení.

117 Vo štvrtom rade Spolková republika Nemecko tvrdí, že výklad článku 107 ods. 1 ZFEÚ, podľa ktorého treba predpokladať, že každý poplatok má štátny pôvod bez ohľadu na ciele sledované týmto ustanovením, je z právneho hľadiska nesprávny. Tento výklad by viedol k dôsledku, ktorý Zmluvy nestanovujú, a to, že by akákoľvek regulácia trhových cien viedla k použitiu štátnych prostriedkov, a musela by tak byť oznámená v súlade s článkom 108 ZFEÚ. Takáto regulácia pritom patrí do pôsobnosti voľného pohybu tovaru, a nie do pôsobnosti pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci.

118 Komisia spochybňuje dôvodnosť prvej a druhej výhrady druhej časti druhého odvolacieho dôvodu predloženého spoločnosťou WEPA a domnieva sa, že prvá časť, ako aj tretia výhrada druhej časti tohto odvolacieho dôvodu, rovnako ako prvá časť jediného odvolacieho dôvodu predloženého Spolkovou republikou Nemecko sú ako také neúčinné.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

119 Spoločnosti WEPA a Spolková republika Nemecko Všeobecnému súdu v podstate vytýkajú, že uplatnil nesprávne právne kritérium na určenie, či sumy vyplývajúce zo spornej prirážky pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

120 Podľa ustálenej judikatúry kvalifikácia „štátnej pomoci“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ predpokladá splnenie štyroch podmienok, a to, že existuje zásah zo strany štátu alebo „zo štátnych prostriedkov“, že tento zásah je schopný ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, že uvedený

zásah priznáva selektívnu výhodu svojmu príjemcovi a že tento zásah narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 31, ako aj citovaná judikatúra).

121 Pokiaľ ide o prvú z týchto podmienok, z ustálenej judikatúry vyplýva, že opatrenie možno kvalifikovať ako zásah zo strany štátu alebo pomoc poskytnutú „zo štátnych prostriedkov“ v prípade, že je opatrenie jednak poskytnuté priamo alebo nepriamo z týchto prostriedkov, a jednak že je pripísateľné členskému štátu (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 32, ako aj citovaná judikatúra).

122 Pokiaľ ide konkrétne o podmienku týkajúcu sa toho, aby bola výhoda poskytnutá „zo štátnych prostriedkov“, Súdny dvor vo svojej judikatúre stanovil dve kritériá umožňujúce preukázať, že finančné prostriedky, prostredníctvom ktorých sa podľa vnútroštátnej právnej úpravy priznáva cenová výhoda, predstavujú „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, body 34, 38, 39 a 42).

123 V prvom rade tak finančné prostriedky pochádzajúce z dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a ktoré sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, predstavujú „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 38).

124 Podľa judikatúry Súdneho dvora, ktorá spresňuje toto kritérium, sumy vyplývajúce z tarifného príplatku, ktorého povinnosť platiť uložil štát odberateľom elektrickej energie, sú podobné dani, ktorá zaťažuje elektrickú energiu, a pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Na to, aby sa finančné prostriedky mohli za také považovať, musia pochádzať z povinných príspevkov uložených právnou úpravou dotknutého členského štátu a musia byť spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou bez ohľadu na to, či mechanizmus financovania patrí v úzkom slova zmysle do kategórie poplatkov daňovej povahy vo vnútroštátnom práve. Naopak nestačí, aby prevádzkovatelia sietí premietli do predajnej ceny elektrickej energie pre svojich koncových odberateľov zvýšené náklady spôsobené ich povinnosťou nakupovať elektrickú energiu vyrobenú z určitých zdrojov energie za zákonom stanovené sadzby, ak táto kompenzácia nevyplýva zo zákonnej povinnosti, ale len praxe. V takom prípade totiž poplatok nemožno považovať za povinný (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, body 34 až 37, ako aj citovanú judikatúru).

125 V druhom rade skutočnosť, že finančné prostriedky zostávajú nepretržite pod kontrolou štátu, a teda k dispozícii príslušným vnútroštátnym orgánom, postačuje na to, aby boli kvalifikované ako „štátne prostriedky“ v zmysle tohto ustanovenia (rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 39, ako aj citovaná judikatúra).

126 Kritériá uvedené v bodoch 123 a 125 tohto rozsudku predstavujú alternatívne kritériá umožňujúce preukázať, že opatrenie sa poskytuje „prostredníctvom štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, DOBELES HES, C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1, bod 42), ako to na pojednávaní uznala Spolková republika Nemecko v odpovedi na otázku Súdneho dvora týkajúcu sa dosahu rozsudku z 12. januára 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1).

127 Z toho po prvé vyplýva, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 62 až 64 a 76 napadnutého rozsudku konštatoval, že štátnu povahu prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ možno preukázať dvoma alternatívnymi podmienkami, z ktorých jedna sa týka existencie povinného zaťaženia konečných odberateľov a zákazníkov a druhá štátnej kontroly nad riadením systému a najmä nad prostriedkami alebo správcami týchto prostriedkov. Vzhľadom na odpovede, ktoré poskytla Spolková republika Nemecko na pojednávaní, musia byť všetky tvrdenia tohto členského štátu spochybňujúce toto posúdenie zamietnuté.

128 Tvrdenia spoločností WEPA, podľa ktorých judikatúra Súdneho dvora nestanovila alternatívne kritériá, sú založené práve na judikatúre Súdneho dvora, ktorú Súdny dvor zhrnul v rozsudku z 12. januára 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1) a z ktorej vyvodil existenciu dvoch alternatívnych kritérií. Tieto tvrdenia sú teda tiež odsúdené na neúspech.

129 Okrem toho v rozsahu, v akom spoločnosti WEPA v podstate tvrdia, že Všeobecný súd mal uplatniť pojem „poplatok“ či „daň“, chápaný ako jednostranné uloženie platobnej povinnosti aktom orgánu verejnej moci, ako aj kritérium týkajúce sa existencie dostatočne úzkej väzby medzi štátnym rozpočtom a spornou prirážkou, treba konštatovať, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora uvedenou v bodoch 123 až 125 tohto rozsudku žiadna z alternatív, ktoré Všeobecný súd správne zvolil, takýto pojem ani takéto kritérium nezahŕňa. Existencia povinného poplatku v zmysle judikatúry uvedenej v bode 123 tohto rozsudku sa musí posúdiť vzhľadom na prvky uvedené v jeho bode 124. Tie určila judikatúra Súdneho dvora uvedená v bodoch 55 až 62 napadnutého rozsudku a zrekapitulovaná v bodoch 34 až 37 rozsudku z 12. januára 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1), pričom to nebolo osobitne spochybnené v rámci prejednávaných odvolaní. Všeobecný súd tým, že overil, ako to uviedol v bodoch 76 a 77 napadnutého rozsudku, či bola sporná prirážka uložená štátom a v celom rozsahu zákonnou povinnosťou prenesená na konečných platiteľov tejto prirážky, postupoval v súlade s touto judikatúrou.

130 Po druhé na rozdiel od toho, čo tvrdí Spolková republika Nemecko, nemožno Všeobecnému súdu vytýkať, že v bodoch 97 až 109 napadnutého rozsudku považoval za vhodné preskúmať existenciu štátnej kontroly nad prostriedkami vyberanými prostredníctvom spornej prirážky alebo nad prevádzkovateľmi sústav po tom, čo v bode 96 tohto rozsudku konštatoval existenciu parafiškálneho poplatku alebo povinného poplatku zahŕňajúceho použitie štátnych prostriedkov.

131 Je pravda, že Všeobecný súd mohol upustiť od tohto preskúmania týkajúceho sa existencie štátnej kontroly vzhľadom na alternatívnu povahu dvoch kritérií, ktoré skúmal. Nič však nebráni tomu, aby najmä z dôvodov riadneho výkonu spravodlivosti Všeobecný súd pokračoval vo svojom odôvodnení doplňujúcimi úvahami, akými sú v prejednávanej veci úvahy týkajúce sa existencie štátnej kontroly, rovnako ako to urobil Súdny dvor v bode 41 rozsudku z 12. januára 2023, DOBELES HES (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1).

132 Po tretie v rozsahu, v akom Spolková republika Nemecko tvrdí, že je v rozpore s cieľmi článku 107 ods. 1 ZFEÚ predpokladať, že každý poplatok má štátny pôvod, vychádza jej argumentácia z nesprávneho predpokladu a výkladu napadnutého rozsudku.

133 Na jednej strane totiž, ako vyplýva z bodu 123 tohto rozsudku, „štátne prostriedky“ v zmysle tohto ustanovenia nemôžu byť prostriedky pochádzajúce z dane či iných poplatkov, ale len tie, ktoré pochádzajú z povinného zaťaženia stanoveného vnútroštátnou právnou úpravou, ktorý je spravovaný a rozdeľovaný v súlade s touto právnou úpravou. Na druhej strane, ako bolo uvedené

v bode 129 tohto rozsudku, Všeobecný súd sa práve snažil overiť, ako vyplýva z bodov 76 a 77 napadnutého rozsudku, či bola sporná prirážka uložená štátom a v celom rozsahu formou právnej povinnosti prenesená na konečných platiteľov tejto prirážky.

134 Po štvrté, pokiaľ ide o argumentáciu Spolkovej republiky Nemecko týkajúcu sa článkov 30 a 110 ZFEÚ, treba konštatovať, že v bode 85 napadnutého rozsudku Všeobecný súd zohľadnil judikatúru týkajúcu sa týchto ustanovení, a to v doplňujúcom odôvodnení uvedenom príslovkou „okrem toho“. Z toho vyvodil, že nezáleží na postavení platiteľa poplatku alebo dane, pokiaľ sa poplatok alebo daň týkajú dotknutého výrobku alebo činnosti nevyhnutne spojenej s týmto výrobkom. Dodal, že rozhodujúci prvok spočíva v tom, že subjekty, ktoré vyberali poplatok, nie sú iba povinné uskutočniť nákup zo svojich vlastných finančných prostriedkov, ale sú poverené štátom, aby spravovali štátne prostriedky.

135 Keďže tento bod uvádza doplňujúce odôvodnenie, argumentácia, ktorá ho kritizuje, je neúčinná.

136 V každom prípade treba konštatovať, že Všeobecný súd odkázal na judikatúru týkajúcu sa článkov 30 a 110 ZFEÚ nie na účely posúdenia spornej prirážky z hľadiska týchto ustanovení, ale na podporu svojej analýzy tejto prirážky z hľadiska článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Všeobecnému súdu preto nemožno vytýkať, že si zamenil rozdielne právne režimy vyplývajúce z týchto prvých dvoch ustanovení Zmluvy o FEÚ a z tretieho z nich.

137 Napokon, pokiaľ ide o tvrdenia spoločností WEPA založené v prejednávanej veci na neexistencii platobnej povinnosti uloženej konečným odberateľom elektrickej energie, ako aj na neexistencii kompenzácie strát príjmov, uvedené v bodoch 112 a 114 tohto rozsudku, tieto tvrdenia súvisia s preskúmaním dôvodnosti posúdení existencie povinného zaťaženia, ktoré vykonal Všeobecný súd. Prejednajú sa tak v rámci tohto preskúmania.

138 Z vyššie uvedených dôvodov vyplýva, s výhradou vyjadrenou v predchádzajúcom bode, že prvá časť, ako aj druhá a tretia výhrada druhej časti druhého odvolacieho dôvodu predloženého spoločnosťami WEPA a prvá časť jediného odvolacieho dôvodu predloženého Spolkovou republikou Nemecko sa musia zamietnuť ako sčasti neúčinné a sčasti nedôvodné.

O existencii povinného zaťaženia

– *Argumentácia účastníkov konania*

139 Spoločnosti WEPA niektorými svojimi tvrdenia uvedenými v bodoch 112 a 114 tohto rozsudku a Spolková republika Nemecko v druhej časti svojho jediného odvolacieho dôvodu v podstate tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 78 a 82 až 89 napadnutého rozsudku nesprávne uplatnil článok 107 ods. 1 ZFEÚ, keď kvalifikoval spornú prirážku ako parafiškálny poplatok alebo povinný poplatok.

140 Spoločnosti WEPA na jednej strane vytýkajú Všeobecnému súdu, že neoveril existenciu zákonnej platobnej povinnosti platiteľa. Podľa nich je nesporné, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 takúto povinnosť neobsahuje a nie je adresované používateľom sústavy, takže povinnosť zaplatiť spornú prirážku mala výlučne zmluvnú povahu. Aj za predpokladu, že by na základe tohto rozhodnutia existovala povinnosť vyberať spornú prirážku a preniesť ju na používateľov sústav, takáto

povinnosť by nestačila na konštatovanie použitia štátnych prostriedkov. Okrem toho BNetzA nestanovila výšku tejto prirážky, ani ju nevyberala. Komisia nemá žiadnu dispozičnú právomoc vo vzťahu k vybraným sumám.

141 Na druhej strane spoločnosti WEPA tvrdia, že ako vyplýva z konštatovaní Komisie a Všeobecného súdu, ani BNetzA, ani žiadny iný štátny orgán nepreberali zodpovednosť za úplnú kompenzáciu strát príjmov.

142 Spolková republika Nemecko na jednej strane tvrdí, že Všeobecný súd najmä v bodoch 77, 82, 83 a 85 napadnutého rozsudku nesprávne konštatoval, že vzťah medzi dodávateľom a konečným odberateľom elektrickej energie nie je rozhodujúci pre záver o existencii povinného poplatku, a to z dôvodu, ktorý je nesprávny, že sporná prirážka sa nevyberá za spotrebu elektrickej energie, ale za používanie sústavy. Na druhej strane Všeobecný súd v bodoch 84 a 86 až 89 tohto rozsudku nesprávne a bez akéhokoľvek odôvodnenia odkázal na povinnosť úhrady a nesprávne z toho vyvodil povinnosť platiť spornú prirážku stanovenú vnútroštátnym právom. Vzhľadom na neexistenciu zákonnej povinnosti zaplatiť túto prirážku by k jej výberu mohlo dôjsť len na základe predpisov občianskeho práva. Odôvodnenie, ktorým Všeobecný súd dospel k tomuto zisteniu a záveru, je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora.

143 Komisia spochybňuje všetky tieto tvrdenia a domnieva sa, že tvrdenia uvádzané Spolkovou republikou Nemecko sú založené na nesprávnom výklade napadnutého rozsudku a judikatúry Súdneho dvora a že sú v každom prípade neúčinné.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

144 Ako vyplýva z judikatúry citovanej v bode 123 tohto rozsudku finančné prostriedky pochádzajúce z dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a ktoré sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, predstavujú „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

145 V prejednávaných veciach Všeobecný súd po tom, čo v bodoch 77 až 95 napadnutého rozsudku posúdil spornú prirážku, dospel v bode 96 tohto rozsudku k záveru, že táto prirážka znamená použitie štátnych prostriedkov. Na podporu tohto záveru uviedol, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 ukladalo prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť vyberať spornú prirážku od používateľov sústavy a previesť príslušné príjmy prevádzkovateľom prenosových sústav. Tiež sa domnieval, že mechanizmus tejto prirážky zabezpečoval prevádzkovateľom sústavy úplnú kompenzáciu straty príjmov, ktorá im vznikla z dôvodu sporného oslobodenia, pretože výška uvedenej prirážky bola prispôsobená sume zdrojov požadovaných z dôvodu tohto oslobodenia. Ďalej zdôraznil, že táto suma bola určená podľa metodiky stanovenej rozhodnutím BNetzA z roku 2011, pričom sa spresnilo, že na rok 2012 toto rozhodnutie počiatočnú výšku tejto prirážky.

146 V prvom rade spoločnosti WEPA a Spolková republika Nemecko tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne rozhodol, že koneční odberatelia, ktorí boli okrem toho nesprávne definovaní tak, že zahŕňajú používateľov sústav, sú povinní platiť spornú prirážku.

147 Po prvé, pokiaľ ide o identifikáciu konečných platiteľov spornej prirážky, Všeobecný súd v bode 82 napadnutého rozsudku konštatoval, že táto prirážka sa týka len vzťahu medzi prevádzkovateľmi sústavy a používateľmi sústavy, keďže táto prirážka sa vyberá nie ako dôsledok spotreby elektrickej energie, ale používania sústavy. V bode 83 tohto rozsudku z toho vyvodil, že otázka, či dodávatelia elektrickej energie boli povinní preniesť uvedenú prirážku na konečných odberateľov elektrickej

energie, je irelevantná. Podľa neho totiž konečnými dlžníkmi prirážky boli užívatelia sústavy, teda samotní dodávatelia, ako aj koneční odberatelia priamo pripojení do sústavy, a nie ostatní koneční odberatelia.

148 V tejto súvislosti záver, podľa ktorého sa sporná prirážka vyberá v dôsledku používania sústavy, a záver, podľa ktorého sa používatelia sústavy musia považovať za konečných odberateľov, patria do posúdenia skutkového stavu. V súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 93 tohto rozsudku pritom Súdnemu dvoru neprináleží preskúmavať takéto posúdenie, ak neexistuje žiadne tvrdenie o skreslení.

149 Po druhé, pokiaľ ide o existenciu platobnej povinnosti používateľov sústavy, z bodov 84 a 86 až 88 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd sa stotožnil s posúdeniami Komisie, podľa ktorých rozhodnutie BNetzA z roku 2011 ukladalo prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť vyberať a preniesť spornú prirážku a že toto rozhodnutie stanovilo mesačný prevod príjmov z tejto prirážky rôznym prevádzkovateľom prenosových sústav. Na základe toho dospel k záveru, že sporná prirážka zavedená správnym orgánom prostredníctvom regulačného opatrenia bola záväzná pre používateľov sústav.

150 Zo skutkových zistení Všeobecného súdu, ktoré Súdnemu dvoru neprináleží preskúmať, tak vyplýva, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 ukladalo prevádzkovateľom distribučných sústav povinnosť vyberať spornú prirážku od používateľov sústav. Vzhľadom na skutkové zistenia Všeobecného súdu v bodoch 12, 66 a 93 napadnutého rozsudku, ktoré Súdnemu dvoru neprináleží preskúmať, je tiež nesporné, že toto rozhodnutie stanovovalo metódu, podľa ktorej výšku spornej prirážky mali každoročne určovať prevádzkovatelia prenosových sústav.

151 S prihliadnutím na judikatúru pripomenutú v bode 124 tohto rozsudku treba pritom konštatovať, že sumy vyplývajúce z povinného poplatku, ktorý je rovnako ako sporná prirážka uložený regulačným opatrením, ktoré identifikuje subjekty, hoci aj súkromné, zodpovedné za výber tohto poplatku od platiteľov tiež identifikovaných týmto opatrením, a ktoré vymedzuje metódu, hoci len všeobecnú, umožňujúcu určiť výšku uvedeného poplatku a jeho každoročnú úpravu, pochádzajú zo „štátnych prostriedkov“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Konkrétne, keďže ten istý poplatok má svoj pôvod v regulačnom opatrení, ktoré ukladá prevádzkovateľom sústavy povinnosť vyberať ho, nemožno tvrdiť, že je len výsledkom praxe.

152 V tejto súvislosti je irelevantné, že regulačné opatrenie stanovuje len povinnosť prevádzkovateľov sústav vyberať spornú prirážku, pričom výslovne nestanovuje povinnosť platiť túto prirážku používateľmi sústav. Potrebný účinok zákonnej povinnosti vyberať uvedenú prirážku totiž nevyhnutne zahŕňa symetrickú povinnosť platiteľov platiť tento poplatok.

153 V druhom rade, pokiaľ ide o kompenzáciu nákladov spojených so sporným oslobodením, na ktorú poukazujú spoločnosti WEPA, treba pripomenúť, že Všeobecný súd sa na jednej strane s odkazom na rozhodnutie BNetzA z roku 2011 stotožnil v bodoch 90, 91 a 94 napadnutého rozsudku s konštatovaním Komisie v spornom rozhodnutí, podľa ktorého mechanizmus spornej prirážky zabezpečuje prevádzkovateľom sústav úplnú kompenzáciu straty príjmov, ktorá im vznikla z dôvodu sporného oslobodenia, pretože výška tejto prirážky bola prispôsobená sume zdrojov požadovaných z dôvodu tohto oslobodenia.

154 Ako bolo pritom uvedené v bode 106 tohto rozsudku, posúdenie, podľa ktorého metóda určenia výšky spornej prirážky stanovená rozhodnutím BNetzA z roku 2011 mala umožniť pokryť všetky náklady spojené so sporným oslobodením, pritom patrí do posúdenia skutkových okolností

Všeobecným súdom, ktoré v súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 93 tohto rozsudku Súdnemu dvoru neprináleží preskúmavať v štádiu odvolania, ak neexistuje žiadne tvrdenie o skreslení.

155 S prihliadnutím na vyššie uvedené dôvody musia byť tvrdenia spoločností WEPA, ako aj druhá časť jediného odvolacieho dôvodu predloženého Spolkovou republikou Nemecko zamietnuté ako sčasti neprípustné a sčasti nedôvodné.

O štátnej kontrole

– *Argumentácia účastníkov konania*

156 Spoločnosti WEPA prvou výhradou druhej časti svojho druhého odvolacieho dôvodu a Spolková republika Nemecko treťou časťou svojho jediného odvolacieho dôvodu v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že nad prostriedkami pochádzajúcimi zo spornej prirážky existuje štátna kontrola.

157 Komisia sa domnieva, že táto prvá výhrada, ako aj táto tretia časť sú nedôvodné a v každom prípade neúčinné.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

158 Ako vyplýva z judikatúry citovanej v bodoch 122 až 126 tohto rozsudku, existencia dane alebo iných poplatkov, ktoré sú podľa vnútroštátnej právnej úpravy povinné a sú spravované a prerozdeľované v súlade s touto právnou úpravou, a existencia štátnej kontroly nad predmetnými sumami predstavujú dve alternatívne kritériá umožňujúce identifikovať „štátne prostriedky“ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

159 V prejednávaných veciach Všeobecný súd v bode 96 napadnutého rozsudku konštatoval, že sporná prirážka predstavuje parafiškálny poplatok alebo povinný poplatok zahŕňajúci použitie „štátnych prostriedkov“ v zmysle tejto judikatúry. Ako teda vyplýva z bodov 144 až 155 tohto rozsudku, spoločnostiam WEPA a Spolkovej republike Nemecko sa nepodarilo preukázať, že toto konštatovanie Všeobecného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia.

160 Uvedené zistenie pritom samo osebe postačuje na konštatovanie, že dotknuté opatrenie bolo poskytnuté zo štátnych prostriedkov v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ bez toho, aby bolo potrebné skúmať, či dotknuté sumy boli pod štátnou kontrolou.

161 Prvá výhrada druhej časti druhého odvolacieho dôvodu predloženého spoločnosťami WEPA a tretia časť jediného odvolacieho dôvodu Spolkovej republiky Nemecko sú tak neúčinné.

162 Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov vyplýva, že druhý odvolací dôvod uvedený na podporu odvolania vo veci C-795/21 P, ako aj jediný odvolací dôvod uvedený na podporu odvolania vo veci C-796/21 P treba zamietnuť v celom rozsahu.

163 V dôsledku toho, keďže všetky dôvody uvedené na podporu hlavných odvolaní vo veciach C-795/21 P a C-796/21 P boli zamietnuté, tieto odvolania sa musia zamietnuť v celom rozsahu.

O trovách

164 Podľa článku 184 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania. Podľa článku 138 ods. 1 a 2 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté, a ak je viac účastníkov konania, ktorí vo veci nemali úspech, Súdny dvor medzi nich rozdelí náhradu trov konania.

165 V prejednávanej veci spoločnosti WEPA nemali úspech vo všetkých svojich návrhoch týkajúcich sa hlavného odvolania vo veci C-795/21 P a Spolková republika Nemecko vo všetkých svojich návrhoch týkajúcich sa hlavného odvolania vo veci C-796/21 P a Komisia nemala úspech vo všetkých svojich návrhoch týkajúcich sa vzájomných odvolaní v týchto veciach.

166 Za týchto okolnosti je spravodlivé rozhodnúť tak, že každý účastník konania znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Hlavné odvolania a vzájomné odvolania sa zamietajú.**

2. **WEPA Hygieneprodukte GmbH, WEPA Deutschland GmbH & Co. KG, Spolková republika Nemecko a Európska komisia znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy